

12. februar 2018

ESMA, EBA og EIOPA advarer forbrukere mot risikoene ved kryptovalutaer

Finanstilsynsmyndighetene i EU – ESMA¹, EBA² og EIOPA³ – advarer forbrukere mot å investere i, og/eller eie, kryptovaluta ettersom dette medfører stor risiko.

De kryptovalutaene som nå er tilgjengelige, representerer en digital verdi som verken utstedes eller garanteres av noen sentralbank eller offentlig myndighet, og som ikke har den lovlige statusen som valuta eller penger har. De er høyst risikable, vanligvis er de ikke dekket av materielle aktiva og ikke regulert ved EU-lovgivning, og følgelig gir de ikke forbrukerne noen lovbeskyttelse. De tre finanstilsynsmyndighetene i EU er bekymret over at et økende antall forbrukere kjøper kryptovalutaer spesielt med en forventning om at verdien vil fortsette å øke og uten at de er klar over den store risikoen for å tape pengene som de har investert.

Kryptovalutaer som Bitcoin, Ripple, Ether og mange andre har vært meget volatile i det siste, det vil si at de har svingt betraktelig i pris fra dag til dag. For eksempel økte Bitcoins verdi kraftig i 2017, fra rundt 1 000 euro i januar til over 16 000 euro medio desember. Deretter falt den nesten 70 prosent til 5 000 euro tidlig i februar. Bitcoin har i den senere tid tatt seg opp rundt 40 prosent fra bunnpunktet, og den omsettes nå til ca. 7 000 euro. Den samlede markedsverdien til de 100 største kryptovalutaene sies å overstige et beløp som tilsvarer 330 milliarder euro på global basis i dag.

Hvorfor er det risikabelt for forbrukere å kjøpe kryptovaluta?

EUs tre finanstilsynsmyndigheter advarer forbrukere om at kryptovalutaer kan være ekstremt risikable og er gjerne høyst spekulative. Dersom du investerer i kryptovaluta, må du være klar over at du risikerer å tape en stor del av det investerte beløpet, for ikke å si hele beløpet. Kjøper du kryptovaluta, eller finansielle produkter som gir eksponering for kryptovaluta, blir du eksponert for en del risikoer, inklusive følgende:

- **Ekstrem volatilitet og boblerisiko** – De fleste kryptovalutaene er utsatt for ekstrem prisvolatilitet og har vist åpenbare tegn til å være prisbobler. Dersom du bestemmer deg for å kjøpe kryptovalutaer eller finansielle instrumenter med kryptovalutaer som underliggende, bør du være klar over at du kan komme til å tape et større beløp, for ikke å si alt du har investert.
- **Ingen beskyttelse** – Selv om oppdatert hvitvaskingsregelverk som vil tre i kraft senere i 2018, og som vil gjelde for lommebokleverandører og handelsplattformer for kryptovalutaer, vil kryptovalutaer forbli uregulert etter EU-regelverket. Tilsvarende vil handelsplattformene der kryptovalutaer omsettes, og digitale lommebøker som blir benyttet til å eie, lagre og overføre kryptovalutaer, også være uregulert. Dersom du kjøper eller eier

¹ ESMA: Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten

² EBA: Den europeiske banktilsynsmyndigheten

³ EIOPA: Den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenstepensjon

kryptovalutaer, vil du dermed ikke dra nytte av garantiene og beskyttelsestiltakene som er forbundet med regulerte finansielle tjenester. Dersom en handelsplattform for kryptovalutaer eller en leverandør av digitale lommebøker må innstille virksomheten eller blir utsatt for et digitalt angrep, underslag eller at politiet inndrar eiendelene til virksomheten, gir EU-lovgivningen ingen spesifikk rettsbeskyttelse som vil holde deg skadesløs. Den gir deg heller ingen garanti for at du vil få tilbake tilgangen til din kryptovalutabeholdning. Dette har allerede skjedd flere ganger rundt om i verden.

- **Manglende nedsalgsalternativer** – Dersom du bestemmer deg for å kjøpe kryptovalutaer, risikerer du ikke å kunne selge kryptovalutaene dine eller bytte dem mot tradisjonelle valutaer, som for eksempel euro, i en lang periode. Du kan dermed tape på dette.
- **Manglende pristransparens** – Prisdannelsen til kryptovalutaer er i mange tilfeller ikke transparent. Du står dermed i fare for ikke å få en rettferdig og korrekt pris ved kjøp og salg av kryptovalutaer.
- **Driftsavbrudd** – Enkelte handelsplasser der kryptovaluta handles, har blitt rammet av alvorlige driftsmessige problemer, som for eksempel handelsstopp. Under slike handelsstopp har forbrukere ikke kunnet kjøpe og selge kryptovaluta på det tiltenkte tidspunktet, og de har derfor tapt på grunn av svingningene i prisen på kryptovalutaene under avbruddet.
- **Misvisende informasjon** – Informasjonen som gjøres tilgjengelig for forbrukere som ønsker å kjøpe kryptovalutaer, der slik informasjon overhodet blir gitt, er som oftest ufullstendig og vanskelig å forstå. Den unnlater å opplyse på forsvarlig vis om risikoene som hefter ved kryptovalutaer og er derfor potensielt misvisende.
- **Kryptovalutaene er uegnet for de fleste formål, inklusive investering og pensjonsplanlegging** – Kryptovalutaenes store volatilitet, usikkerheten om deres framtid og upåliteligheten som hefter ved handelsplattformene og lommebokleverandørene, gjør kryptovalutaer uegnet for forbrukere flest. Dette omfatter dem som har en kort investeringshorisont, og særlig dem som har langsiktige mål, som for eksempel å spare til pensjon.

Hva kan du gjøre for å beskytte deg?

Dersom du bestemmer deg for å kjøpe kryptovalutaer eller finansielle produkter som gir eksponering mot kryptovalutaer, bør du fullt ut forstå egenskapene til disse produktene og risikoene du utsetter deg for. Du bør ikke investere penger som du ikke har råd til å tape. Videre bør du sørge for at du har dekkende og oppdaterte sikkerhetsprogrammer på mobiltelefon, nettbrett og PC som du bruker for å få tilgang til kryptovalutaene og for å kjøpe, lagre og overføre kryptovalutaer. I tillegg må du være klar over at å kjøpe kryptovalutaer fra et foretak med tillatelse til tilby finanstjenester, ikke reduserer risikoene nevnt ovenfor.